

ZASADY DUSZPASTERSTWA RODZIN W ARCHIDIECEZJI KATOWICKIEJ

„...pośród wielu dróg, na których z woli Chrystusa Kościół ma służyć człowiekowi, rodzina jest drogą pierwszą i z wielu względów najważniejszą. (...) Duszpasterstwo rodzin należy uczynić rzeczywistym priorytetem naszego posługiwania. Myślenie przez pryzmat rodziny musi stać się kluczem przy planowaniu działań duszpasterskich w parafii. Oczekuje od nas tego Bóg i człowiek.”

Konferencja Episkopatu Polski, *Służyć prawdzie o małżeństwie i rodzinie*, nr 81-82.

Uwzględniając nauczanie Kościoła powszechnego oraz wskazania Konferencji Episkopatu Polski określa się następujące zasady działania i posługi duszpasterskiej na rzecz małżeństw i rodzin w Archidiecezji Katowickiej.

I. STRUKTURA DUSZPASTERSTWA RODZIN W ARCHIDIECEZJI KATOWICKIEJ

1. Arcybiskup Katowicki

Pierwszą osobą odpowiedzialną za duszpasterstwo rodzin w Archidiecezji Katowickiej jest Arcybiskup Katowicki, który jako ojciec i pasterz szczególnie troszczy się o tę dziedzinę duszpasterstwa i poświęca jej swe zainteresowanie, troskę i czas, oraz zapewnia wszelkie środki do działania. (por. FC 73)

2. Wydział Duszpasterstwa Rodzin

Arcybiskup Katowicki powołuje Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach. Wydziałem kieruje Dyrektor, który jest równocześnie Archidiecezjalnym

Duszpasterzem Rodzin. Zadanie swoje wykonuje we współpracy z Archidiecezjalnym Doradcą Życia Rodzinnego.

2.1. Dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Rodzin

Dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Rodzin z polecenia Arcybiskupa Katowickiego i przy współpracy z Archidiecezjalnym Doradcą Życia Rodzinnego:

- kieruje Wydziałem Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach;
- współpracuje z Wydziałem Duszpasterstwa Ogólnego Kurii Metropolitalnej w Katowicach;
- organizuje duszpasterstwo rodzin w Archidiecezji;
- zabiega o powołanie dekanalnych duszpasterzy rodzin i z nimi współpracuje;
- dba o wystarczającą liczbę parafialnych poradni życia rodzinnego z kompetentną kadrą doradców;
- odpowiada za szkolenia dla przyszłych pracowników duszpasterstwa rodzin, zwłaszcza doradców życia rodzinnego;
- współpracuje z Wydziałem Katechetycznym Kurii Metropolitalnej w Katowicach w zakresie przygotowania młodzieży do rozpoznania powołania, do zawarcia małżeństwa i do życia w rodzinie;
- propaguje rekolekcje dla małżonków i rodzin;
- czuwa nad dobrze zorganizowanym i konsekwentnie przeprowadzanym w Archidiecezji przygotowaniem do małżeństwa na wszystkich etapach oraz nad katechezą dla małżonków i rodziców, do której zobowiązani są proboszczowie;
- opracowuje plan pracy na nadchodzący rok, uwzględniając program ogólnokrajowy;
- organizuje spotkania oraz dni skupienia i rekolekcje dla doradców życia rodzinnego oraz innych osób zaangażowanych w duszpasterstwo rodzin w Archidiecezji;
- bierze udział we wszystkich spotkaniach organizowanych przez Ogólnokrajowy Ośrodek Duszpasterstwa Rodzin;
- współpracuje z ruchami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny w Archidiecezji;
- przygotowuje sprawozdanie z rocznej działalności Wydziału Duszpasterstwa Rodzin dla Arcybiskupa Katowickiego i dla Krajowego Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin.
-

2.2. Archidiecezjalny Doradca Życia Rodzinnego

Archidiecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego powołuje Arcybiskup Katowicki, na wniosek Dyrektora Wydziału Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach.

Archidiecezjalny Doradca Życia Rodzinnego:

- współpracuje z Dyrektorem Wydziału Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach w organizowaniu duszpasterstwa rodzin w Archidiecezji;
- koordynuje funkcjonowanie parafialnych poradni życia rodzinnego, czuwa nad pracującymi w nich doradcami życia rodzinnego;
- organizuje szkolenia i spotkania formacyjne dla doradców życia rodzinnego;
- w razie potrzeby wnosi o powołanie nowych poradni i wyszukuje kandydatów na doradców życia rodzinnego oraz we współpracy z Dyrektorem Wydziału Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach zabiega o skierowanie ich na studia nauk o rodzinie;
- współpracuje z Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego w celu pozyskiwania nowych kandydatów do pracy w duszpasterstwie rodzin oraz w zakresie podnoszenia kwalifikacji osób świeckich już pracujących, a także warunków uzyskania misji kanonicznej duszpasterstwa rodzin przez absolwentów studiów nauk o rodzinie;
- na bieżąco rozpoznaje działania antyrodzinne w środowiskach na terenie Archidiecezji, by we współpracy z Dyrektorem Wydziału Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach im przeciwdziałać;
- bierze udział w sesjach i spotkaniach Krajowego Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin;
- nieustannie pogłębia swoją wiedzę w zakresie tematyki rodziny oraz formację duchową.

3. Struktura parafialna

Za duszpasterstwo rodzin w parafii odpowiada proboszcz. Arcybiskup Katowicki, w celu wzmocnienia duszpasterskiego oddziaływania na rodziny, na wniosek Dyrektora Wydziału Duszpasterstwa Rodzin powołuje Dekanalnych Duszpasterzy Rodzin. Na wniosek Archidiecezjalnego Doradcy Życia Rodzinnego powołuje Dekanalnych Doradców Życia Rodzinnego. Dekanalni Duszpasterze Rodzin oraz Dekanalni Doradcy Życia Rodzinnego stanowią organ doradczy Wydziału Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach.

II. DUSZPASTERZE RODZIN

1. Dekanalni Duszpasterze Rodzin

Dekanalnego Duszpasterza Rodzin powołuje Arcybiskup Katowicki na wniosek Dyrektora Wydziału Duszpasterstwa Rodzin. Dekanalnym Duszpasterzem Rodzin jest proboszcz jednej z parafii dekanatu, a w wyjątkowych sytuacjach inny kapłan pracujący w dekanacie. Dekanalnego Duszpasterza Rodzin wybiera się na okres 5 lat, co dokonuje się wraz z wyborami dziekanów i wicedziekanów w dekanacie. Kadencja może zostać przedłużona o kolejne okresy 5-letnie.

Do zadań Dekanalnego Duszpasterza Rodzin należy:

- współpraca z Dyrektorem Wydziału Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach oraz z Archidiecezjalnym Doradcą Życia Rodzinnego;
- współpraca z Dekanalnym Doradcą Życia Rodzinnego w zakresie organizowania duszpasterstwa rodzin w dekanacie;
- opiniowanie i doradzanie w sprawach duszpasterstwa rodzin w Archidiecezji Katowickiej oraz w dekanacie;
- uczestniczenie w spotkaniach organizowanych przez Wydział Duszpasterstwa Rodzin dla Dekanalnych Duszpasterzy Rodzin, w tym w rejonowych spotkaniach Dekanalnych Duszpasterzy Rodzin i Doradców Życia Rodzinnego;
- czuwanie nad duszpasterstwem rodzin w dekanacie, a w szczególności:
  - przekazywanie do końca stycznia każdego roku harmonogramu katechez przedślubnych i dni skupienia organizowanych w parafiach dekanatu;
  - czuwanie nad wystarczającą liczbą poradni życia rodzinnego w dekanacie;
  - troska o należyte przeprowadzanie przygotowania bezpośredniego do małżeństwa w dekanacie;
  - organizowanie inicjatyw dekanalnych w ramach duszpasterstwa rodzin.

2. Proboszcz

Jest odpowiedzialny za duszpasterstwo rodzin w parafii. Wspomagają go wikariusze parafialni. Prowadzone przez nich duszpasterstwo powinno podejmować pracę z małżonkami i rodzinami.

2.1. Zadania proboszcza w zakresie duszpasterstwa rodzin:

- organizuje duszpasterstwo rodzin w parafii, w której posługuje;
- organizuje, przeprowadza oraz nadzoruje przygotowanie młodzieży i narzeczonych do sakramentu małżeństwa;
- organizuje spotkania dla małżeństw;
- organizuje katechezy dla rodziców;
- organizuje świętowanie jubileuszy małżeńskich w parafii;
- przy współpracy z Wydziałem Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach wyszukuje i powołuje doradców życia rodzinnego;
- sprawuje nadzór i opiekę nad doradcami życia rodzinnego.

2.2. Zadania proboszcza w funkcjonowaniu poradni życia rodzinnego i troska o doradcę życia rodzinnego:

- proboszcz powołuje parafialną poradnię życia rodzinnego, angażuje doradców życia rodzinnego i podpisuje z nimi umowę wolontarystyczną;
- zabezpiecza materialne warunki pracy w poradni;
- dba o kształcanie i formację doradców życia rodzinnego działających na terenie parafii;
- interesuje się warunkami pracy, wspiera radą, deleguje na spotkania organizowane przez Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach oraz inne proponowane spotkania;

- pokrywa koszty:
  - doksztalcenia doradców życia rodzinnego (koszty dojazdu, pobytu i materiałów szkoleniowych),
  - związane z działaniem na rzecz parafii (koszty dojazdu, materiałów oraz innych wydatków),
- ogłasza terminy funkcjonowania poradni.

III. DORADCY ŻYCIA RODZINNEGO

Doradcą życia rodzinnego może być osoba:

- w wieku 25-60 lat – w uzasadnionych wypadkach posługa doradcy życia rodzinnego może zostać przedłużona;
- posiadająca wykształcenie wyższe z zakresu nauk o rodzinie (studia magisterskie lub podyplomowe, a w szczególnych wypadkach diecezjalne studium nauk o rodzinie);
- odznaczająca się umiejętnością nawiązywania kontaktów z ludźmi i współpracy z nimi;
- posiadająca głęboką formację religijną;
- o nieposzlakowanej opinii moralnej;
- posiadająca pozytywną opinię proboszcza miejsca zamieszkania.

1. Dekanalni Doradcy Życia Rodzinnego

Dekanalny doradca życia rodzinnego powoływany jest przez Arcybiskupa Katowickiego (otrzymuje misję kanoniczną dekanalnego doradcy życia rodzinnego) na wniosek Archidiecezjalnego Doradcy Życia Rodzinnego, na okres 5 lat. Po tym okresie funkcja może zostać przedłużona o kolejne okresy 5-letnie.

1.1. Do zadań dekanalnego doradcy życia rodzinnego (oprócz zwyczajnych zadań doradcy życia rodzinnego) należy:

- współpraca z dekanalnym duszpasterzem rodzin w zakresie organizowania duszpasterstwa rodzin w dekanacie;
- czuwanie nad funkcjonowaniem poradni życia rodzinnego w dekanacie, a w szczególności:
  - wspomaganie nowych doradców życia rodzinnego,
  - sporządzanie harmonogramu dyżurów poradni w czasie wakacji w dekanacie
  - informacje o pracy poradni przekazuje Archidiecezjalnemu Doradcy Życia Rodzinnego,
  - informowanie archidiecezjalnego doradcy życia rodzinnego o zmianach w poszczególnych poradniach w dekanacie (o ewentualnych wakatach w poradniach, chorobie doradcy, problemach itp.),

- sporządzanie statystyki z pracy poradni w dekanacie i przekazywanie jej w terminie do końca grudnia każdego roku Archidiecezjalnemu Doradcy Życia Rodzinnego,
- proponowanie tematów/problemów do pogłębienia w ramach szkoleń doradców życia rodzinnego,
- przekazywanie ewentualnych wytycznych przyjętych od archidiecezjalnego duszpasterza rodzin/archidiecezjalnego doradcy życia rodzinnego i czuwanie nad ich realizacją w dekanacie,
- monitorowanie bieżących problemów w swoim dekanacie i informowanie o nich archidiecezjalnego doradcy życia rodzinnego,
- organizowanie rejonowych spotkań doradców życia rodzinnego – zgodnie z harmonogramem;
- doradzanie w sprawach związanych z duszpasterstwem rodzin w Archidiecezji Katowickiej oraz w dekanacie,
- troska o przygotowanie bliższe do małżeństwa w parafiach dekanatu: monitoruje realizację tego przygotowania w parafiach, pomaga w tworzeniu zespołów osób – animatorów przygotowania bliższego do pomocy w parafiach dekanatu.

2. Parafialni Doradcy Życia Rodzinnego

2.1. Warunki otrzymania i przedłużania misji kanonicznej

Kandydat na doradcę życia rodzinnego powinien zgłosić się do Archidiecezjalnego Doradcy Życia Rodzinnego w Wydziale Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach. Archidiecezjalny Doradca Życia Rodzinnego kwalifikuje kandydata do posługi doradcy życia rodzinnego, zaś ostateczną decyzję podejmuje proboszcz parafii, na której terenie znajduje się poradnia.

Doradca życia rodzinnego otrzymuje misję kanoniczną duszpasterstwa rodzin.

2.1.1. Procedura ubiegania się o misję kanoniczną

Aby otrzymać misję kanoniczną kandydat na doradcę życia rodzinnego zgłasza się do Archidiecezjalnego Doradcy Życia Rodzinnego z kompletem następujących dokumentów:

- dyplom ukończenia studiów wyższych z zakresu nauk o rodzinie lub w szczególnych wypadkach dyplom diecezjalnego studium nauk o rodzinie
- opinia proboszcza miejsca zamieszkania
- 2 zdjęcia

Pierwszej misji kanonicznej udziela się na okres 1 roku.

2.1.2. Przedłużenie misji kanonicznej

Warunkiem koniecznym przedłużenia misji kanonicznej, poza właściwym wypełnianiem powierzonych obowiązków, jest stała formacja doradcy życia rodzinnego. Doradca jest zobowiązany uczestniczyć w ciągu roku:

- w dniu skupienia wiosennym i jesiennym,
- w rekolekcjach organizowanych przez Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach,
- w spotkaniu rejonowym doradców życia rodzinnego i dekanalnych duszpasterzy rodzin.

2.1.3. Cofnięcie misji kanonicznej

Misja kanoniczna może zostać cofnięta w następujących przypadkach:

- niezgodności treści przekazywanych przez doradcę życia rodzinnego z doktryną Kościoła;
- na skutek zgorzenia publicznego wywołanego zachowaniem doradcy życia rodzinnego;
- inne poważne naruszenie prawa państwowego lub kościelnego.

2.2. Zadania doradców życia rodzinnego

Do zadań doradcy życia rodzinnego należy współpraca z proboszczem oraz z Wydziałem Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach w zakresie formacji i wspierania narzeczonych, małżeństw i rodzin, a w szczególności:

- prowadzenie spotkań w poradni życia rodzinnego w ramach przygotowania bezpośredniego do małżeństwa;
- prowadzenie nauk przedślubnych, z uwzględnieniem form nadzwyczajnych przygotowania bezpośredniego do małżeństwa;
- wspomaganie małżeństw i rodzin poprzez: udzielanie pomocy w ramach poradni, prowadzenie prelekcji, konferencji, katechez dla małżonków i rodziców;
- organizowanie kursów, warsztatów i szkoleń;
- wspomaganie proboszcza w organizowaniu uroczystości dla małżeństw i rodzin, takich jak: Dzień Świętości Życia, jubileusze małżeńskie, festyny dla rodzin, pielgrzymki, spotkania itp.;
- prowadzenie spotkań przygotowania bliższego do małżeństwa dla młodzieży;
- pomoc w przygotowywaniu materiałów dla duszpasterstwa rodzin;
- systematyczne pogłębianie swojej wiedzy i duchowości przez udział w formacji i szkoleniach organizowanych przez Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach oraz w innych formach dokształcania i formacji.

W ramach tych działań doradca życia rodzinnego ma za zadanie propagować teologię małżeństwa i rodziny, zgodnie z nauczaniem Kościoła, to znaczy:

- ukazywać właściwy wymiar miłości małżeńskiej i rodzinnej, w tym czystości przedmałżeńskiej i małżeńskiej;

- uwrażliwiać na godność każdego człowieka od chwili poczęcia do naturalnej śmierci;
- rozpoznawać działania antyrodzinne w środowisku i im przeciwdziałać;
- nauczać zasad odpowiedzialnego rodzicielstwa, w tym metod rozpoznawania okresów płodności małżeńskiej, by w ten sposób pomóc małżonkom w rozwoju dwóch istotnych wymiarów miłości małżeńskiej: jedności i płodności;
- ukazywać potrzebę pełnego miłości towarzyszenia dziecku od poczęcia;
- pomagać w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych.

3. Inne osoby świeckie pracujące w ramach duszpasterstwa rodzin

Oprócz Doradców Życia Rodzinnego w parafialnym duszpasterstwie rodzin posługują animatorzy przygotowania bliższego do małżeństwa.

Wszystkie osoby działające na rzecz duszpasterstwa rodzin muszą posiadać misję kanoniczną. O przyznanie im misji kanonicznej występuje proboszcz parafii, w której osoby te chcą podjąć działalność.

Misję kanoniczną wydaje Arcybiskup Katowicki na wniosek Archidiecezjalnego Doradcy Życia Rodzinnego. Zasady przedłużania misji kanonicznej w tych przypadkach regulują odrębne przepisy.

Misja kanoniczna może zostać cofnięta w następujących przypadkach:

- niezgodności treści przekazywanych z doktryną Kościoła;
- na skutek zgorzenia publicznego wywołanego zachowaniem osoby posługującej w duszpasterstwie rodzin;
- inne poważne naruszenie prawa państwowego lub kościelnego.

IV. PRZYGOTOWANIE DO MAŁŻEŃSTWA

1. Przygotowanie dalsze do małżeństwa

Przygotowanie dalsze do małżeństwa polega na zdobywaniu odpowiedniej wiedzy i cnót, związanych z życiem rodzinnym. Proces ten należy rozpocząć już w dzieciństwie, a następnie kontynuować na wszystkich etapach szkolnych i katechetycznych. Celem pierwszego etapu przygotowania do małżeństwa jest:

- formowanie własnego charakteru;
- budzenie szacunku dla wartości życia ludzkiego;
- kształtowanie umiejętności budowania relacji osobowych w rodzinie, grupie rówieśniczej i w społeczeństwie;
- zrozumienie i rozeznanie własnego powołania;
- ukazywanie wartości czystości przedmałżeńskiej i w małżeństwie;
- formowanie odpowiedniej postawy wobec własnej rodziny i instytucji małżeństwa.

Przygotowanie dalsze do małżeństwa odbywa się w rodzinie, szkole, na katechezie oraz w grupach rówieśniczych.

Duszpasterze oraz odpowiednio do tego przygotowane osoby świeckie powinny przy różnych okazjach wspomagać rodziny, katechetów, nauczycieli w tej odpowiedzialnej misji kształtowania dzieci i młodzieży. Nauka Kościoła dotycząca miłości małżeńskiej, życia małżeńskiego i rodzinnego, płciowości, seksualności, życia we wspólnocie, powinna być przekazywana podczas kazań i konferencji, a zwłaszcza w ramach katechezy, rekolekcji i misji parafialnych.

2. Przygotowanie bliższe do małżeństwa

Przygotowanie bliższego do małżeństwa dotyczy młodzieży szkół ponadgimnazjalnych i jest drugim etapem przygotowania do małżeństwa. Jego zadaniem jest:

- pogłębienie nauki o małżeństwie i rodzinie;
- uwrażliwienie na fałszywe teorie w dziedzinie małżeństwa i rodziny;
- kształtowanie umiejętności budowania relacji osobowych w rodzinie, grupie rówieśniczej i w społeczeństwie;
- pogłębienie życia wspólnotowo-liturgicznego.

2.1. Organizacja przygotowania bliższego do małżeństwa w Archidiecezji Katowickiej

- W Archidiecezji Katowickiej przygotowanie bliższe do małżeństwa obejmuje cykl 25 katechez związanych z tematyką małżeństwa i rodziny, a w wyjątkowych sytuacjach cykl 10 katechez. Po zakończeniu uczestnicy otrzymują „Dyplom ukończenia przygotowania bliższego”. Wzór dyplomu jest jednolity dla całej Archidiecezji Katowickiej, można go odebrać w Wydziale Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach.
- Spotkania przygotowania bliższego do małżeństwa odbywają się w parafii zamieszkania uczestników. W ramach części katechez mogą odbywać się rekolekcje dla młodzieży w ośrodkach rekolekcyjnych.
- Spotkania prowadzone są w małych grupach (maksymalnie 20 osób).
- Przygotowanie bliższe do małżeństwa prowadzą kapłani i osoby posiadające misję kanoniczną: doradcy życia rodzinnego, animatorzy przygotowania bliższego do małżeństwa.
- Wydział Duszpasterstwa Rodzin wspomaga proboszczów w organizowaniu przygotowania bliższego do małżeństwa w parafii przez:
  - przygotowywanie materiałów pomocniczych;
  - szkolenie doradców życia rodzinnego oraz animatorów przygotowania bliższego do małżeństwa;
  - formację i stałe dokształcanie osób prowadzących przygotowanie bliższe do małżeństwa.

3. Przygotowanie bezpośrednio do małżeństwa

Przygotowanie bezpośrednio do małżeństwa dotyczy narzeczonych i obejmuje okres co najmniej 3 miesięcy przed zawarciem sakramentu małżeństwa.

Przygotowanie bezpośrednio do małżeństwa obejmuje:

- spotkanie z duszpasterzem w kancelarii parafialnej, przynajmniej na trzy miesiące przed ślubem;
- nauki przedślubne;
- spotkania w poradni życia rodzinnego;
- dzień skupienia dla narzeczonych.

3.1. Formy przygotowania bezpośredniego do małżeństwa

3.1.1. Forma zwyczajna

Przygotowanie bezpośrednio do małżeństwa odbywa się w parafii i obejmuje:

- docelowo 4 spotkania w ramach nauk przedślubnych, prowadzonych przez duszpasterza oraz doradców życia rodzinnego;
- 3 spotkania w poradni życia rodzinnego, (w szczególnych wypadkach dwa pierwsze spotkania można połączyć w jedno). W Archidiecezji Katowickiej spotkania te mogą odbywać się jedynie w poradni życia rodzinnego przy parafii;
- dzień skupienia dla narzeczonych.

Tematyka i zakres spotkań powinny być zgodne z programem opracowanym przez Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach.

3.1.2. Nadzwyczajne formy przygotowania bezpośredniego do małżeństwa:

przygotowanie 9-tygodniowe metodą dialogową

Prowadzone jest na podstawie programu opracowanego i wydanego w formie książkowej: ks. St. Puchała, T. E. Maliccy, *Narzeczeni czyli dziewięciospotkaniowe bezpośrednio przygotowanie do małżeństwa prowadzone metodą dialogową*, Katowice 2004.

kurs „Przed nami małżeństwo” (PNM)

Jest formą przygotowania bezpośredniego do sakramentu małżeństwa, przeznaczoną zasadniczo dla osób, które z ważnych względów nie mogą uczestniczyć w zwyczajnej formie przygotowania bezpośredniego do małżeństwa. Kursy prowadzą doradcy życia rodzinnego oraz duszpasterz – zgodnie z wytycznymi programu. Za organizację tej formy przygotowania do małżeństwa w parafii odpowiada Proboszcz.

Kurs PNM obejmuje weekendowy cykl spotkań obejmujących nauki przedślubne oraz dzień skupienia dla narzeczonych. Po odbyciu nauk, narzeczeni zobowiązani są – według przyjętych zasad - do odbycia 3 spotkań w poradni życia rodzinnego.

3.2. Dokumentowanie przygotowania bezpośredniego do małżeństwa

Narzeczeni zgłaszają się 3 miesiące przed planowanym zawarciem sakramentu małżeństwa do kancelarii parafialnej i przedstawiają następujące dokumenty:

- metrykę chrztu wydaną nie wcześniej niż 6 miesięcy przed zgłoszeniem się do kancelarii,
- świadectwo ukończenia katechezy na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej,
- świadectwo ukończenia kursu przygotowania bliższego do małżeństwa,
- dowód osobisty.

Nupturienti, którzy zamierzają zawsze ślub konkordatowy powinni:

- przedłożyć 3 egzemplarze „Zaświadczenia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa”, sporządzonego przez kierownika urzędu stanu cywilnego.

W kancelarii zostaje umówiony termin spisania protokołu przedślubnego oraz zostaje wydany formularz „Świadectwa uczestnictwa w przygotowaniu bezpośrednim do małżeństwa” z pieczętą parafii. Formularz obejmuje wszystkie formy przygotowania bezpośredniego do małżeństwa, a jego wzór jest jednolity w całej Archidiecezji. Wzór jest dostępny w Wydziale Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach.

Po odbyciu nauk przedślubnych, 3 spotkań w poradni życia rodzinnego oraz dnia skupienia dla narzeczonych, narzeczeni otrzymują zaświadczenie o odbyciu przygotowania bezpośredniego do małżeństwa z pieczętą parafii, w której odbyli to przygotowanie. Zaświadczenie posiada jednolity wzór dla całej Archidiecezji, zaś pierwsza strona zaświadczenia jest jednolita dla całej Metropolii Górnośląskiej. Zaświadczenia są do odbioru w Wydziale Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach.

Zaświadczenie zostaje dołączone do protokołu przedślubnego.

Dokumentacja, która pozostaje w parafii obejmuje:

- protokół przedślubny,
- świadectwa chrztu,
- zaświadczenie o odbyciu nauk przedślubnych.

W szczególnych przypadkach także odpowiednie do sytuacji formularze:

- stwierdzenie faktu chrztu świętego i stanu wolnego na podstawie zeznań świadków;
- przysięga narzeczonego o stanie wolnym;
- oświadczenia i przyrzeczenia nupturientów w sytuacji małżeństw mieszanych.

3.3. Finansowanie

3.3.1. Przygotowanie zwyczajne

Przygotowanie do sakramentu małżeństwa w Archidiecezji Katowickiej jest bezpłatne. Koszty z nim związane pokrywa parafia, w której się ono odbywa. Proboszcz parafii, w której nie są prowadzone nauki przedślubne i/lub poradnia życia rodzinnego, powinien przekazać Proboszczowi parafii, w której jest prowadzone przygotowanie bezpośrednie do małżeństwa, ustaloną w ramach dekanatu kwotę za każdą parę narzeczonych, która odbyła nauki przedślubne i/lub spotkania w poradni życia rodzinnego w danej parafii. Kwota ta przeznaczona jest na utrzymanie pomieszczeń, w których odbywają się nauki i spotkania oraz zwrot kosztów dla osób je prowadzących. Dopuszcza się możliwość przeprowadzania dekanalnych dni skupienia dla narzeczonych. Koszty takiego dnia skupienia pokrywane są z ofiar (kolekty) składanych przez narzeczonych w czasie Mszy św. sprawowanej podczas tego dnia.

Doradcy życia rodzinnego podpisują z parafią porozumienie o wykonywanie świadczeń wolontarystycznych. Wzór takiego porozumienia stanowi załącznik nr 1 do niniejszych zasad. Na podstawie tego porozumienia parafia zobowiązuje się do zwrotu wydatków, które osoby działające w parafialnym duszpasterstwie rodzin poczyniły w celu należytego wykonania swoich świadczeń, w tym kosztów rekolekcji, szkoleń, podróży służbowych i diet. Zasady ich rozliczania określone są w załączniku nr 2.

Osoby działające w parafialnym duszpasterstwie rodzin jako wolontariusze mogą otrzymać pisemne zaświadczenie o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych. Zaświadczenie to, o ile o to wystąpią, powinno zawierać informację o zakresie wykonywanych świadczeń. Wzór takiego zaświadczenia stanowi załącznik nr 3.

3.3.2. Formy nadzwyczajne

Nadzwyczajne formy bezpośredniego przygotowania do małżeństwa są finansowane według odrębnie przyjętych zasad.

3.4. Ustalenia końcowe

Inne formy przygotowania bezpośredniego do małżeństwa mogą być prowadzone na terenie Archidiecezji Katowickiej jedynie za zgodą Arcybiskupa Katowickiego. Przygotowanie takie powinno być prowadzone zgodnie z programem zatwierdzonym przez Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach, po wcześniejszym uzyskaniu pozytywnej opinii naukowej i imprimatur.

V. PRACA Z MAŁŻONKAMI I RODZINAMI

Duszpasterstwo rodzin ukierunkowane jest na całą wspólnotę rodzinną, a w szczególności na małżonków – rodziców. Powinno ono wspierać członków rodziny

w odczytywaniu i realizowaniu swego powołania, aktualnych i przyszłych zadań tak, aby życie rodzinne stawało się rzeczywiście drogą uświęcenia, zbawienia i apostołskiego promieniowania.

1. Stałe formy duszpasterstwa małżeństw i rodzin w parafii i w Archidiecezji Katowickiej

1.1. Zwyczajne duszpasterstwo parafialne

Podstawową formą duszpasterstwa rodzin jest zwyczajne duszpasterstwo parafialne. Nauka Kościoła dotycząca miłości małżeńskiej, życia małżeńskiego i rodzinnego, płciowości, seksualności, życia we wspólnocie, powinna być przekazywana podczas kazań i konferencji, a zwłaszcza w ramach katechezy, rekolekcji i misji parafialnych.

W parafii sprawowane są sakramenty umacniające jedność małżeńską i rodzinną, w szczególności sakrament Eucharystii i pokuty. Małżonkowie zachęceni są do modlitwy rodzinnej i liturgicznej oraz do celebrowania uroczystości roku liturgicznego oraz uroczystości rodzinnych.

1.2. Świątowanie jubileuszy małżeńskich

W każdej parafii świętowane są jubileusze małżeńskie, w szczególności 50-lecia i 25-lecia zawarcia sakramentu małżeństwa. Proboszcz parafii występuje do Kancelarii Kurii Metropolitalnej o przyznanie listu gratulacyjnego Arcybiskupa Katowickiego dla jubilatów, który jest wręczany podczas uroczystej Mszy Świętej w parafii.

W trzecią niedzielę maja, podczas Mszy Świętej w katedrze Chrystusa Króla – rozpoczynającej Metropolitalne Święto Rodziny – obchodzone jest archidiecezjalne świętowanie jubileuszy małżeńskich. Na uroczystą Mszę Świętą zapraszani są małżonkowie obchodzący w danym roku 5, 10, 15, 20, 25 itd. rocznicę zawarcia sakramentu małżeństwa.

1.3. Poradnictwo rodzinne

W Archidiecezji Katowickiej funkcjonuje Archidiecezjalna Poradnia Specjalistyczna. Celem poradnictwa rodzinnego jest wspieranie małżonków i rodziców w realizowaniu swojego powołania, pomoc w przezwyciężaniu trudności oraz kształtowanie postaw prorodzinnych.

1.4. Rekolekcje parafialne

Organizowane są każdego roku w parafiach. Podczas rekolekcji należy podejmować tematykę rodzinną dotyczącą miłości małżeńskiej, życia małżeńskiego i rodzinnego.

1.5. Rekolekcje zamknięte dla małżonków

Organizowane są w domach rekolekcyjnych Archidiecezji Katowickiej. Harmonogram rekolekcji zamieszczony jest na stronie internetowej ośrodków oraz na stronie Duszpasterstwa Rodzin Archidiecezji Katowickiej.

1.6. Dzień Świętości Życia

Obchodzony jest zawsze 25 marca, w uroczystość Zwiastowania Pańskiego. W tym dniu w parafiach odprawiane są uroczyste Msze Święte, podczas których wierni modlą się w obronie życia od poczęcia aż po naturalną śmierć.

Podczas Mszy Świętych wierni mogą w sposób uroczysty podjąć się duchowej adopcji dziecka poczętego zagrożonego zabiciem w łonie matki. Deklaracje o podjęciu takiego postanowienia przesyłane są do Archidiecezjalnego Centrum Duchowej Adopcji w Katowicach – Bogucicach przy sanktuarium Matki Bożej Boguckiej.

1.7. Pielgrzymki do sanktuarium Matki Bożej Piekarskiej i innych sanktuariów Archidiecezji Katowickiej

W ramach duszpasterstwa parafialnego odbywają się regularne pielgrzymki do sanktuariów Archidiecezji Katowickiej oraz do sanktuariów w Polsce i na świecie, mające na celu pogłębienie osobistej więzi z Bogiem, duchowości małżeńskiej i rodzinnej. Wśród tych pielgrzymek należy wymienić między innymi archidiecezjalne pielgrzymki stanowe do Matki Bożej Piekarskiej. Pielgrzymka mężczyzn odbywa się w ostatnią niedzielę maja, zaś pielgrzymka kobiet w pierwszą niedzielę po 15 sierpnia, w czerwcu odbywa się archidiecezjalne Święto Młodych.

1.8. Metropolitalne Święto Rodziny

W Metropolii Górnośląskiej, na przełomie maja i czerwca, przy współpracy Kościoła i samorządów organizowane jest Metropolitalne Święto Rodziny. W tym czasie odbywają się uroczystości, festyny, konferencje oraz inne przedsięwzięcia mające na celu promocję rodziny.

2. Grupy i wspólnoty parafialne

Na terenie Archidiecezji Katowickiej działają ruchy i stowarzyszenia promujące wartości rodziny i pogłębiające duchowość małżeńską i rodzinną. Są nimi między innymi:

- Domowy Kościół;
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich;
- Instytut Świętej Rodziny;
- Ruch duchowości małżeńskiej Equipes Notre-Dame;
- Ruch Focolari.

3. Inne inicjatywy dla małżeństw i rodzin

Zachodzące przemiany społeczno-cywilizacyjne rodzą nowe wyzwania i zagrożenia. Odpowiadając na potrzeby czasu, duszpasterstwo rodzin w Archidiecezji Katowickiej organizuje nowe formy duszpasterskie. Są to między innymi:

3.1. Duszpasterstwo małżeństw w sytuacjach trudnych

Na terenie Archidiecezji Katowickiej organizowane są ogniska trudnych małżeństw „Sychar”. Aktualne informacje ogłaszane są na stronie internetowej „Sychar”.

3.2. Duszpasterstwo małżeństw bezdzietnych

Na terenie Archidiecezji Katowickiej działa duszpasterstwo małżeństw bezdzietnych. Posiada ono swojego duszpasterza. Spotkania odbywają się regularnie i są ogłaszane na stronie internetowej tegoż duszpasterstwa oraz na stronie internetowej Archidiecezji Katowickiej.

3.3. Duszpasterstwo związków niesakramentalnych

Na terenie Archidiecezji Katowickiej jest prowadzone duszpasterstwo związków niesakramentalnych:

- które mogą stać się małżeństwami sakramentalnymi, gdyż osoby nie mają przeszkód do zawarcia ślubu kościelnego;
- gdzie ślub kościelny nie jest możliwy, ponieważ przynajmniej jedna z osób jest już związana z kimś trzecim na sposób sakramentalny.

Duszpasterstwo związków niesakramentalnych prowadzone jest w sposób indywidualny lub w małych grupach i ma na celu włączenie tych osób w zwyczajne duszpasterstwo parafialne, przy zachowaniu norm obowiązujących dla związków niesakramentalnych odnośnie do przystępowania do sakramentów i innych praktyk religijnych.

3.4. Inne formy duszpasterskie

Dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Rodzin, Archidiecezjalny Doradca Życia Rodzinnego, kapłani oraz osoby zakonne i świeckie na bieżąco rozpoznają nowe wyzwania duszpasterskie w Archidiecezji Katowickiej. Odpowiadając na nie, organizują różnorodne formy duszpasterstwa: spotkania, konferencje, kursy, włączają się w inicjatywy ogólnopolskie, aby służyć dobru małżeństwa i rodziny.

Katowice, dnia 18 marca 2015 roku.
VD II-2725/15

ks. Jan Smolec
Kancelarz
Kurii Metropolitalnej

† Wiktor Skworc
Arcybiskup
Metropolita Katowicki